

KRISTĪGI DEMOKRĀTISKĀ SAVIENĪBA

PROGRAMMA

1. MĒS UN MŪSU POLITIKAS PAMATPRINCIPI

Latvijas Kristīgi Demokrātiskā Savienība ir centriska tautas partija. Tā aptver visu sociālo slāņu un grupu cilvēkus. KDS politika balstās uz kristīgās ētikas priekšstatiem par cilvēka vietu pasaulē un viņa atbildību Dieva un līdzcilvēku priekšā. Kristīgā izpratne par cilvēku dod mums morālu pamatu atbildīgai politikai. Taču mēs labi zinām, ka no kristīgās ticības nenāk neviena noteikta politiska programma. KDS ir atvērta katram, kurš atzīst brīvību, cieņu un cilvēku vienlīdzību.

BRĪVĪBA, SOLIDARITĀTE UN TAISNĪGUMS IR MŪSU PAMATVĒRTĪBAS

BRĪVĪBA

Brīvība dzīvē realizējas atbildībā pret sevi un apkārtējiem. Cilvēkam jāapzinās brīvība un jārealizē tā savā ģimenē un draugu lokā, kā arī sabiedrībā un valstī kopumā. Cilvēku nedrīkst ierobežot un pazemot ar aizbildniecību, padarot to vienīgi par valsts atbalsta saņēmēju. Cilvēkam jāpiedalās un jābūt atbildīgam par savu dzīvi.

SOLIDARITĀTE

Katram cilvēkam ir tiesības uz solidaritāti un katram cilvēkam ir pienākums būt solidāram pret citiem. Mēs sevi uzskatām par šīs savstarpējās atbildības piekritējiem. Ar solidaritāti mēs saprotam palīdzību un atbalstu savu tuvāko lokā – ģimenē, draugu pulkā, starp kaimiņiem, bet tur, kur atsevišķam cilvēkam spēku ir par maz, palīdzība jāsniedz arī sabiedrībai un valstij. Sociālā aizsardzība balstās uz solidaritātes idejām. Tā samazina riskus situācijās, kurās cilvēks viens nevar tikt galā. Solidaritāte nesniedz ubaga dāvanas, bet ļauj dzīvot sociāli aizsargāti. Lai cilvēks varētu paļauties uz valsts solidaritāti, viņam jāpilda pienākumi pret valsti. Solidaritāte nav iespējama bez subsidiaritātes.* Solidaritāte padara mūs atbildīgus nākamo paaudžu priekšā. Bez paaudžu solidaritātes mēs nerasnēsim taisnīgumu starp paaudzēm.

TAISNĪGUMS

Tiesiskā valstī taisnīgums nozīmē vienādas iespējas visiem. Bez vienādu iespēju radīšanas nevar pastāvēt vienāda atbildība likuma priekšā. Brīvā valstī katram cilvēkam jābūt vienādām iespējām realizēt sevi tik tālu, cik to ļauj viņa individuālās spējas. Mēs esam par to, lai katrs cilvēks varētu izmantot savas iespējas dzīves laikā brīvi un atbildīgi. Tas prasa vienādas starta iespējas ceļā uz

izglītību un darbu. Mēs piedāvājam vienādas iespējas, bet nesolām vienādus rezultātus. Lai sasniegtu taisnību, ir taisnīgi jāsadala atbildība. Taisnīgi ir, ja spēcīgākie sabiedrības labā paveiktu vairāk nekā vājākie. Miers un saskaņa cilvēku starpā var būt tikai tur, kur ievēro cilvēku tiesības uz pienācīgu dzīvi un respektē atsevišķu cilvēku vai sabiedrības daļas brīvību.

VISIEM POLITISKAJIEM LĒMUMIEM JĀBALSTĀS UZ ŠIEM TRIM PAMATPRINCIPIEM

_____ * *Pāvests Pījs IX pirmo reizi precīzi definē subsidiaritātes jēdzienu, turklāt tik precīzi, ka uz viņa definīciju atsaucas vēl šodien, kā arī to izmanto, paplašinot jēdziena lietojumu: „Tomēr ir skaidrs, ka nav iespējams mainīt vai sagraut tik svarīgu sociālās filozofijas principu: tāpat privātpersonām, kuras dzīvo kopienā, nevar atņemt uzdevumus, kurus tās var veikt pēc pašu iniciatīvas, tāpat būtu netaisnīgi un visnotaļ aplami graut sabiedrisko kārtību, atņemot zemākiem sabiedrības slāņiem funkcijas, kuras tās spēj pildīt pašas, lai tikai tās uzticētu plašākai un augstāka līmeņa grupai.” www.eppgroup.eu*

2. CILVĒKS, ĢIMENE UN BĒRNI

CILVĒKS

Cilvēks, kas radīts pēc Dieva līdzības kā augstākā būtne starp zemes radībām, ir KDS politikas visaugstākā prioritāte. Neatkarīgi no indivīda dzimuma, vecuma un darba spējām, rases, tautības, reliģiskās piederības un politiskās pārliecības, garīgajām un fiziskajām spējām, veismēm un neveismēm, kā arī citu viedokļa. Visu cilvēku cieņa un tiesības ir vienlīdzīgas. Ikvienam cilvēkam ir tiesības brīvi attīstīt savu personību, tiekties pēc laimes, vairojot savu labklājību un veikt jebkura veida darbības, ja tās neapdraud un neierobežo citu cilvēku tādas pašas tiesības. Cilvēks par savu rīcību ir atbildīgs Dieva un sabiedrības priekšā. Mēs cienām katru cilvēku kā neatkārtojamo un brīvu personību visas dzīves garumā. Cilvēka dzīvība ir neaizskarama kopš tās radīšanas brīža.

ĢIMENE UN BĒRNI

Ģimenē vecāki ilglaicīgi atbildīgi par saviem bērniem, bet bērni par saviem vecākiem. Tā ir sociāla vide, kurā cilvēks pirmo reizi iepazīst partnerības, solidaritātes, atbildības un taisnīguma mijiedarbību. Ģimenēs veidojas personības, no kurām ir atkarīga mūsu sabiedrība. Ģimene nav tikai jaunās ģimenes ar maziem bērniem. Tā sevī iekļauj visas paaudzes – bērnus, vecākus, vecmammās un vectēvus, vecvecmammās un vecvectēvus.

Tieši ģimenē pastāv vērtības, no kurām izriet kristīgā izpratne par personību.

Valsts un sabiedrība nevar diktēt cilvēkiem, kā tiem dzīvot – veidot ģimeni vai nē. Lēmumu par ģimenes veidošanu un bērnu radīšanu pieņem paši cilvēki. Tomēr šos lēmumus bieži iespaido dažādi ārējie sabiedriskie faktori, tai skaitā finansiālie, kurus valsts var mainīt. Ģimenei nepieciešams valsts īpašs atbalsts un tā nav sociālā labdarība, bet gan taisnīgs novērtējums par milzīgo darbu, kuru veic ģimenes, investējot sabiedrības nākotnē. Ģimenes atbalsta lielumam jābūt proporcionālam bērnu skaitam ģimenē. KDS ģimenes politikas mērķis ir taisnīgums pret ģimenēm ar bērniem. Mēs vēlamies redzēt stipras ģimenes, kurās bērni izaug par stiprām personībām, kuras ir gatavas solidaritātei un personīgai atbildībai, kur veidojas sirsnīga un labestīga paaudžu līdzaspastāvēšana.

Bērni ir valsts nākotne. Latvijai ir jābūt valstij, kur bērni ir prioritāte un viņu labklājība ir pats par sevi saprotams valsts un sabiedrības uzdevums.

3. EKONOMIKA, UZŅĒMĒJDARBĪBA, DARBS, NODOKĻI

EKONOMIKA

KDS balstās uz profesora Dr.Ludviga Erharda*, Vācijas ekonomikas brīnuma radītāja, mācību par sociālo tirgus ekonomiku. Tās pamatā ir noteikums, ka ne valstij, ne privātajiem uzņēmējiem nav tiesību pārņemt pilnīgu kontroli pār ekonomiku un tai jākalpo cilvēkam.

KDS neatzīst sociālistiskās un cita veida administratīvās ekonomikas un kolektīvizācijas formas. Tas attiecas arī uz mežonīgo kapitālismu, kas paļaujas tikai uz brīvo tirgu. Brīvais tirgus pats par sevi nav spējīgs pretoties monopolu un kartelu izveidei un nav spējīgs atrast sociālo jautājumu risinājumus mūsdienu globālajā pasaulē.

Sociālā tirgus ekonomika ir daudz plašāk saprotams jēdziens nekā vienkārša ekonomiskā sistēma. Tas ir sabiedrības modelis. Tā rūpējas par brīvā tirgus noteikumiem, pēc kuriem brīvi var līdzdarboties visa sabiedrība. Sociālās tirgus ekonomikas spēks ir brīvībā, atbildībā, konkurencē un solidaritātē, to kopībā un mijiedarbībā. Sociālā tirgus ekonomika ir sociāla kārtība brīvā demokrātiskā valstī, kur valsts uzdevums ir regulēt un uzraudzīt, kā arī radīt maksimāli labus apstākļus investīcijām, bet nepieciešamības gadījumā arī iejaukties, lai veiktu savas korekcijas.

Sociālā tirgus ekonomika ir veiksmīgs un pārbaudīts modelis, kas jau gandrīz 70 gadus darbojas Vācijā un citās Rietumeiropas valstīs.

Starptautiskā finanšu un ekonomikas krīze ir parādījusi to, kas notiek, ja pārkāpj sociālās tirgus ekonomikas pamatprincipus.

Šobrīd ekonomiskā situācija Latvijā ir kritiska. Valdībai jāmaina loma no pasīvas uz aktīvu. Tai jāuzņemas atbildība par valsts tālāko ekonomiskās izaugsmes virzību, atmetot uzskatu, ka tirgus to zin labāk.

Tas pilnībā atbilst sociālajai tirgus ekonomikai. KDS atbalsta šāda ekonomikas modeļa ieviešanu Latvijā.

** Ludvigs Erhards /Ludwig Erhard/ (1897-1977) – Vācijas ekonomikas ministrs (1949-1963), kurš izstrādāja plānu Rietumvācijas ekonomikas atveseļošanai, ko dažkārt sauc par vācu „ekonomisko brīnumu”. Viņš izvirzīja sociālās tirgus ekonomikas koncepciju - labklājība visiem un labklājība caur konkurenci. L.Erhards: „Man prātā ir ideāls, kas balstās spēkā – cilvēks spēj pateikt: es tikšu galā pats saviem spēkiem, es pats uzņemšos dzīves risku, es pats gribu būt atbildīgs par savu likteni. Valsts, radi apstākļus, lai es to spētu”.*

UZŅĒMĒJDARBĪBA

Valsts ekonomiskās stabilitātes pamats ir uzņēmēji. Neatkarīgi no to lieluma valstij jādomā par atbalstu uzņēmējiem sevišķi krīzes laikā, kad nepieciešams stabilizēt Latvijas ekonomikas nozares.

Vislielākā uzmanība jāvelta mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, jo tieši šie uzņēmumi rada visvairāk darba vietu un veido sabiedrības vidusšķiru, kas ir jebkuras ekonomiski attīstītas valsts pamats. Jo vairāk brīvajā tirgū ekonomisko struktūru, jo veselīgāka būs konkurence, kas kalpo par valsts ekonomiskās sistēmas pamatu. Aktīvi cilvēki veido darba vietas sev un citiem. Darba ņēmējs aktīvāk jāiesaista uzņēmuma darbībā. Mikro un mazie uzņēmumi jāatbrīvo no uzņēmuma ienākuma nodokļa un jāievieš konstanta ikmēneša uzņēmējdarbības nodeva. Jāatjauno valsts atbalsta programma apņēmīgām sievietēm, kuras vēlas uzsākt savu uzņēmējdarbību un jāatjauno MVU kreditēšana.

Valsts un pašvaldību uzņēmumiem jāstrādā valsts un sabiedrības labā nevis privātajām interesēm. Valsts un pašvaldību uzņēmumu vadītājiem jāievieš rotācija un jānosaka maksimālais darbības laiks vienā uzņēmumā ne vairāk kā četri gadi. Tas pats attiecināms arī uz valdes locekļiem.

Ar likumu aizliegt valsts un pašvaldību uzņēmumiem, to meitas uzņēmumiem, brīvostām, brīvajām ekonomiskajām zonām un muitas noliktavām darboties ārzonās. Jāievieš stingra ārzonās reģistrētu uzņēmumu reglamentējoša likumdošana, līdz pat to saimnieciskās darbības aizliegšanai Latvijas teritorijā, jo ārzonās reģistrētie uzņēmumi rada negodīgu un netaisnīgu nodokļu konkurenci attiecībā uz citiem nodokļu maksātājiem. Ārzonās reģistrētiem uzņēmumiem ar likumu jāaizliedz piedalīties valsts un pašvaldību iepirkumos un konkursos.

Jāpaplašina valsts iespējas kontrolēt brīvostu, brīvo ekonomisko zonu un muitas noliktavu darbību.

Valstī jānodrošina tādi uzņēmējdarbības apstākļi un noteikumi, kas atbrīvotu tirgu, lai radītu konkurenci. Jāpalielina Konkurences padomes loma brīvā tirgus nodrošināšanā un cīņā pret monopoliem.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai jānodrošina, nevis jāveicina konkurence un patērētāju tiesību ievērošana regulējamās nozarēs. Jāmaina likums par sabiedrisko pakalpojumu regulatoru. Sabiedrisko pakalpojumu regulatora finansēšana nedrīkst būt atkarīga no iekasētās valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu. Regulatoram jāstrādā tikai un vienīgi sabiedrības interesēs.

Jāizveido atbalsta programma importu aizstājošiem ražotājiem.

Jārada apstākļi ražošanas atdzimšanai Latvijā, samazinot darba spēka izmaksas un nodrošinot nepieciešamo profesionāli tehnisko izglītības līmeni.

Lai Latvijas ražošana būtu konkurētspējīga Latvijas un Eiropas līmenī, īpaši jāatbalsta zinātnes un dizaina integrācija ražošanā.

DARBS

Darbs dod iespēju pašizpausties un piešķir cilvēka dzīvei jēgu, ļauj kļūt par pilnvērtīgu sabiedrības locekli, un tas ir viens no KDS sociālā taisnīguma politikas pamatprincipiem. Valstij ir nepieciešami visi sabiedrības locekļi, neviens nedrīkst tikt atstumts. Tas ir valsts un sociālo partneru pienākums. Masveida bezdarbs ir neciešams, nepieņemams un ekonomiski bīstams. Visiem cilvēkiem jābūt iespējai strādāt un gūt ienākumus. Darba tirgū jādarbojas normai - strādāt ir izdevīgi. Algai jāatbilst ieguldītajam darbam. Augsti, nesamērīgi un netaisnīgi algas nodokļi rada bezdarbu un aplokšņu algas. KDS ir par progresīvā nodokļa ieviešanu.

NODOKĻI

Iedzīvotāju nodokļi nodrošina valsti ar nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem tās uzdevumu izpildei. Nodokļi jāmaksā visiem, jo pat grūtos laikos valstij jābūt pietiekami daudz naudas, lai veiktu savas funkcijas. Nodokļu apjomam jāatbilst valsts sniegto pakalpojumu lielumam, ieskaitot aizsardzību. Lai cilvēki atzītu nodokļu likumdošanu un maksātu nodokļus, jāievēro trīs pamatnoteikumi - tiem jābūt vienkāršiem, iespējami zemiem un taisnīgiem.

Tas atbilst KDS pamatprincipiem – solidaritātei un taisnīgumam, kad finansiāli stiprākajiem ir lielāki pienākumi pret valsti nekā finansiāli vājākajiem. Cilvēkiem, kuri saņem mazas algas, ir jāmaksā mazi nodokļi. Jo cilvēks vairāk saņem, jo

lielāki nodokļi jāmaksā. Vienlaicīgi nodokļi nedrīkst ierobežot cilvēku finansiālo brīvību.

Zema un taisnīga nodokļu sistēma atraisa iniciatīvu un ļauj cilvēkam jau iepriekš nodrošināties pret iespējamām dzīves riskiem. Vienkārša nodokļu sistēma rada vairāk taisnīguma. Latvijā nodokļi ir sadalīti nesamērīgi. Salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju darba spēka nodokļi ir pietiekami augsti, bet zemi kapitāla, kapitāla pieauguma un nekustamā īpašuma nodokļi. Lai stabilizētu ekonomiku un ieviestu taisnīgumu un solidaritāti nodokļu sloga sadalē, Latvijā nepieciešams pārnest nodokļu slogu no darba ņēmēja uz kapitālu.

4. EKONOMIKA UN PRETKRĪZES PASĀKUMI

Globālā finanšu krīze norāda uz ekonomikas sistēmas nepilnībām un virkni trūkumiem finanšu sistēmā. Nepieciešama nekavējoša rīcība. Ekonomikai tas ir jauns izaicinājums, jo jārada efektīvs regulējums un uzraudzības sistēma ne tikai šodienai, bet arī nākotnei.

Finanšu krīze norāda uz morālo krīzi sabiedrībā. Tādēļ mums jāatzīst, ka tikai ar godīgu un tiešu tirgus regulējumu būs par maz – nepieciešams atgriezties pie ētikas un morāles mūsu piedāvātajā sociālajā tirgus ekonomikā.

Tā kā globalizācija ir cilvēka, nevis dabas vai Dieva radīta, tad cilvēks var un viņam jārada globāla reglamentējoša finanšu politika. Globālām problēmām nepieciešami globāli risinājumi. Tikai izmantojot sociālās tirgus ekonomikas ideju starptautiskā līmenī, ir iespējams izveidot uz kristīgajām pamatvērtībām balstītu globālu ekonomisku regulējumu.

Latvijā jāmaina ekonomikas pamatprincipi un jāaizmirst par brīvā tirgus neredzamo roku, kas visu noregulēs. Brīvajam tirgum savos pamatos jābūt sociāli sakārtotam tā, lai tas tirgū nestu ne tikai brīvību, bet arī sociālo taisnīgumu un solidaritāti.

Latvi nepieciešams ieviest sociālo tirgus ekonomiku un jāizstrādā pretkrīzes programma tuvākajiem diviem gadiem, paredzot konkrētus veicamos pasākumus. Par krīzi jāatbild tiem, kas to radīja – finanšu un nekustamā īpašuma spekulantiem, nevis ierindas nodokļu maksātājiem.

Lai izietu no krīzes, nauda ir pareizi jātērē, nevis jāekonomē. Pretkrīzes programmas pamatā jābūt nodokļu samazināšanai, lai stimulētu ekonomikas atdzīvošanos. Jāsamazina tiešie nodokļi un darba spēka izmaksas. Samazinot tiešos nodokļus, proporcionāli jāpalielina netiešie nodokļi, izņemot PVN. Ja uzņēmums pieņem darbā ilgstošu bezdarbnieku, tad to var atbrīvot no iedzīvotāja ienākuma nodokļa maksājumiem vismaz uz sešiem mēnešiem.

Jo īpaši krīzes laikā nedrīkst samazināt sociālo programmu apjomu, tieši otrādi - tas jāpalielina nolūkā celt patēriņu un pirkjspēju. Valstij jāinvestē infrastruktūras attīstībā. Jāatbalsta uzņēmumi, kam radušās problēmas atdot kredītu. Jāizveido garantiju fonds un jāsniedz atbalsts komercbankām, kas atjaunotu uzņēmumu iespēju kreditēties.

Sociālā tirgus ekonomika paredz iespēju valstij iejaukties brīvajā tirgū, ja rodas tāda nepieciešamība. Tieši šobrīd ir tāda situācija, kad valsts nedrīkst ieņemt nogaidošu pozīciju, bet tai jāuzņemas iniciatīva un aktīvi jāiesaistās krīzes novēršanā, piesaistot lielos investorus.

Visi šie un citi krīzes pretpasākumi radīs vairāk jaunu darba vietu, kas savukārt atdzīvinās ekonomiku un palielinās nodokļu ieņēmumus.

5. FINANŠU POLITIKA

Latvijas parādu nasta šobrīd jau kļuvusi bīstami nospiedoša. Pārāk maza finanšu daļa tiek investēta attīstībā un nākotnē. Jāsamazina valsts parādi. Šodienas parādi ir nākotnes parādi. Valsts labklājība ir apdraudēta, ja valsts tērē vairāk nekā saņem. Neapstādinot parādu pieaugumu, valsts nākotnē nevarēs pildīt savus uzdevumus. Valsts parādi ir asociāli.

Izveidot līdzsvarotu budžetu bez jauniem aizņēmumiem nav KDS pašmērķis. Vairāk jādomā par paaudžu taisnīgumu, jo katrs eiro, ko mēs aizņemamies, uzliek slogu nākamajām paaudzēm. Mūsu vislielākā atbildība, lai nākamās paaudzes atbrīvotu no pieaugošās parādu spirāles un valsts varētu garantēt savu bērnu nākotni un spētu finansiāli palīdzēt sociāli vājākiem. Katrs politiskais lēmums ir jāpamato ar šo principu.

Valsts finanses arī turpmāk jāplāno tā, lai sasniegtu konsolidācijas mērķus. Nedrīkst balstīties uz sociāli mazāk aizsargātās sabiedrības daļas rēķina. Jebkurām jaunām finansiālām saistībām jābūt ar stingru mērķi un jāatbilst finanšu konsolidācijai.

Panākumi nākotnes attīstībā ir iespējami tikai tad, ja, dzēšot parādus, valstij paliek spēja sniegt savus pakalpojumus – izglītībā, veselības aprūpē, drošībā u.c.

6. LAUKSAIMNIECĪBA

Latvijas lauksaimniecībai jābūt spējīgai pilnībā nodrošināt valsti ar augstvērtīgiem pārtikas produktiem. Lauksaimniecība un mežsaimniecība rada izejvielas atjaunojamai enerģijai un nodrošina atpūtas un tūrisma iespējas. Mēs vēlamies redzēt apdzīvotus un labklājīgai dzīvei piemērotus laukus. Laukiem nepieciešama ilgtspējīga attīstības perspektīva, kas radīs labas dzīves, izglītības un darba iespējas. Pastiprināta uzmanība un finansiāls atbalsts jāvelta atpalikušajiem un mazattīstītajiem lauku rajoniem. KDS mērķis ir daudzfunkcionāla

lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība, zvejsaimniecība un lauku uzņēmējdarbība, kas, neaizmirstot par savām saknēm – zemniecību, vienlaicīgi atzīst kreativitāti un inovācijas.

7. IZGLĪTĪBA UN ZINĀTNE

IZGLĪTĪBA

KDS atslēgas vārdi izglītības politikā ir audzināšana, augsti ideāli, izglītota personība kristīgo vērtību dimensijā.

KDS mērķis izglītības politikā ir krietns Latvijas pilsonis un patriots. Cilvēks, kurš prot atbildēt par sevi, savu dzīvi un saviem piederīgajiem, cik tas iespējams. Viens no svarīgākajiem KDS uzdevumiem ir nodrošināt godīgu konkurenci starp valsts un privāto sektoru.

KDS uzskata, ka vislabākā audzināšana ir ģimenē, taču, ja tādu iespēju ģimenei nav, tad jānodrošina bērnudārzs, kur tiktu ielikti pamati, lai bērns augtu par harmonisku personību.

KDS vispārējā izglītībā iestājas par kristīgo mācību un ētiku, patriotisko audzināšanu, Latvijas vēstures kā atsevišķa priekšmeta mācīšanu.

Profesionālajā izglītībā KDS uzstādījums - izglītības iestāžu tīkls tautsaimniecības prioritāšu kontekstā un atbilstošs dinamiski mainīgajām darba tirgus prasībām Eiropā un pasaulē.

Speciālajā izglītībā un penitenciārajā izglītībā KDS atbalsta projektus un mācību programmas, kas nodrošina cilvēku iekļaušanos sabiedrībā.

KDS atbalsta visu izglītības posmu un etapu harmonizāciju pilnvērtīgas un nepārtrauktas izglītības nodrošināšanai no sākumskolas līdz doktorantūrai.

ZINĀTNE

Zinātne un pētniecība ir materiālās un nemateriālās labklājības svarīga sastāvdaļa. KDS zinātnes politikā respektē pētījumus, kas sniedz iespēju sabiedrības un valsts attīstībai. Tā nepieciešama jebkuras nozares progresam – medicīnai, drošībai, komunikācijām, enerģētikai, pārtikas ražošanai un citām. Zinātne, ekonomika un valsts kopumā ir atbildīgas par inovācijām un Latvijas nākotni. Finanšu un nodokļu politikai zinātnes jomā jāspēj piesaistīt investīcijas. Valstij ir jāpalielina finansējums zinātniskajiem pētījumiem un jāveicina augstu tehnoloģiju uzņēmumu rašanās, jo ceļš no zinātniskajiem pētījumiem līdz gatavam produktam tirgū ir sevišķi grūts.

Jāattīsta fundamentālie un lietišķie pētījumi. Jāatbalsta spēcīgas zinātnieku grupas un skolas, zinātniekus, kuri veic pētījumus pasaules aktuālākajos zinātnes virzienos un pasaules līmenī. Jākoncentrējas uz tām zinātņu nozarēm, kurās Latvijai ir tradīcijas.

Būtiski jāuzlabo zinātnisko darbu rezultātu patentēšana, kam ir izšķiroša loma inovatīvo tehnoloģiju ieviešanā – dažādu ražošanas nozaru attīstībā. Jābūt spēcīgam patentēšanas birojam, kas pilnīgi nodrošinātu izgudrojumu patentēšanu līdz Eiropas un pasaules līmenim ar atbilstošu valsts finansējumu.

8. KULTŪRA UN MĀKSLA

Kultūra un māksla nosaka ne tikai indivīda identitāti, bet arī visas nācijas identitāti. Tā palīdz indivīdam atvērties savā personībā un piedalīties sabiedrības demokrātiskajos procesos. Kultūrai jā sākas ģimenē, bet jāturpinās izglītības iestādēs. Bez kultūras nav iespējama izglītība un bez izglītības nav iespējama kultūra. Kultūra ir neatņemama izglītības sistēmas sastāvdaļa, par kuru jāatbild un kura jāatbalsta valstij. No kultūru daudzveidības ir atkarīga sabiedrības dzīvotspēja. Latvijas kultūrai ar savām senajām tradīcijām jābūt atvērtai un gatavai satikties ar citām pasaules kultūrām.

Tieši kultūra veicinājusi Latvijas atpazīstamību pasaulē – mūsu Dziesmu un deju svētku fenomens un izcilie mākslinieki ne reizi vien likuši apbrīnot mazās Latvijas tautas gara diženumu.

Katras sabiedrības sākums ir cilvēks, un tikai saprātīga, ilgtspējīga kultūras un izglītības politika var nodrošināt kultūras mantojuma un vērtību nodošanu nākošajām paaudzēm, tādējādi garantējot neizsīkstošu šīs dzīvinošās enerģijas plūsmu.

Katra cilvēka iekšējā kultūra, saskarsmes kultūra un spēja realizēt savas personības garīgo potenciālu visas sabiedrības dzīves uzlabošanai ir vienīgais patiesais valsts un sabiedrības morāles un ētikas pamats.

9. SPORTS

Sports – vieno, pilnveido, aktivizē, iedvesmo un integrē. Tam ir liela loma humāno vērtību – godīgums, atbildība, cieņa pret citiem – formēšanā.

Sports ir valsts atpazīstamības garants un tam ir nozīmīga loma ekonomikā. Tautas sports ir veselīga dzīvesveida pamats, bet veselīgs dzīvesveids atslogo sociālo sistēmu.

Sasniegumi sportā veicina jaunatnes audzināšanu. Mācības un sports ir neatdalāmas izglītības sastāvdaļas.

Atsevišķa valsts uzmanība nepieciešama invalīdu sportam. Šo cilvēku sasniegumiem sportā nav mērauklas - tas ir cilvēka gribasspēka apliecinājums.

Valstij ir jāatbalsta sports visās tā struktūrās un formās, kā arī jānodrošina iespēja nodarboties ar sportu katram, kas to vēlas.

10. VESELĪBAS APRŪPE

Veselības aprūpe ir viena no KDS nozīmīgākajām prioritātēm. Mūsu mērķis ir „laba veselība – katram cilvēkam!” Ikvienam jābūt iespējai saņemt labu veselības aprūpi neatkarīgi no ieņēmumiem, vecuma un veselības riska pakāpes. Tai jābūt augsti kvalificētai un pieejamai visiem, kuriem tas nepieciešams. Jābūt iespējai brīvi izvēlēties ārstu un ārstēšanās vietu, kā arī iespējai samaksāt par to. Tieši tas nosaka brīvas veselības aprūpes pamatprincipus.

Veselības aprūpei no vienas puses jābūt uz pacientu orientētai, humānai un taisnīgai, bet no otras puses - ekonomiskai un konkurētspējīgai. Nepieciešams izveidot sociālu veselības aprūpes tirgus ekonomiku.

Veselības aprūpe dod būtisku ieguldījumu pievienotās vērtības radīšanā un nodarbinātības jomā. Tā nodrošina darba vietas ne tikai savā nozarē, bet arī citās nozarēs. Mūsdienu medicīnas attīstība rada ne tikai jaunas darba vietas, bet arī jaunas profesijas – telemedicīnā, medicīnas loģistikā, pārvaldībā utt. Stacionāros un veselības centros, profilaksē, kā arī augsto tehnoloģiju jomā vienmēr būs nepieciešami augsti kvalificēti speciālisti. Veselības aprūpei ir milzīgs potenciāls un tā var kļūt par nozīmīgu ekonomikas izaugsmes un inovāciju ģeneratoru daudzās nozarēs – celtniecībā, ražošanā, tirdzniecībā, sportā, veselības tūrismā un pārtikas nozarēs.

Lai paaugstinātu veselības aprūpes kvalitāti, nepieciešama stingra sniedzamo pakalpojumu izmaksu caurskatāmība un kontrole. Veselības pakalpojumu nozarēs jānodrošina konkurence starp pakalpojumu sniedzējiem. Tas savukārt nodrošinās atbilstošu kvalitāti un pieejamu cenu.

Farmācijai jābūt ne tikai uzņēmējdarbībai, bet arī veselības aprūpes sistēmas neatņemamai sastāvdaļai. Farmaceutiskajā aprūpē nepieciešams nodrošināt godīgus un caurskatāmus valsts iepirkumus un godīgu konkurenci. Turklāt jānovērš jebkuras monopolizācijas iespējas šai nozarē.

Atsevišķi izceļama ir vecākās paaudzes veselības aprūpe, jo tas nozīmē ne tikai dzīves ilguma pagarināšanu, bet arī dzīves kvalitātes uzlabošanu. Savukārt dzīves kvalitāte vecumdienās dod iespēju senioriem maksimāli ilgi dzīvot patstāvīgi un piedalīties visos sabiedriskajos procesos.

Nepieciešams ieviest darba algai piesaistītu obligāto medicīnisko apdrošināšanu, papildinot to ar solidaritātes iemaksām. Tādējādi cilvēki ar mazākiem

ieņēmumiem saņems sociālo izlīdzināšanas piemaksu. Veselības apdrošināšanas pamatpienākums ir sabalansēt solidaritāti starp veseliem un slimiem. Tas bez izņēmuma attiecas uz visiem iedzīvotājiem. Solidaritātei nepieciešama visu cilvēku līdzdalība, jo tikai tā ir iespējams īstenot sociālo taisnīgumu.

Bērnu veselības aprūpei arī turpmāk jābūt bezmaksas un tā jāfinansē no valsts budžeta. Laba veselības aprūpe nākotnē ir iespējama tikai tad, ja veselības aprūpes nozares dalībniekiem tiks radīti sociālās veselības aprūpes tirgus ekonomikas pamatnosacījumi, kuru pamatā ir katra cilvēka veselība nevis tikai peļņa.

11. SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Cilvēks pēc savas būtības ir sociāla būtne un aicināts uz solidaritāti. Bez solidaritātes nav sociālās aizsardzības.

Sociālās aizsardzības sistēmai jābalstās uz trīs pamatprincipiem – personīgā atbildība, paaudžu solidaritāte un taisnīgums. Turklāt pret pamatriskiem jānodrošina visi bez izņēmuma. Globalizācijas laikmetā, kad viss pasaulē strauji mainās, cilvēkiem jābūt iespējai ticēt savas dzīves drošībai un iespējai paļauties uz valsts sociālo politiku gadījumā, ja būs nepieciešama palīdzība vecumā, slimībā vai citos apstākļos. Politiku uzdevums ir radīt nosacījumus, lai cilvēki savu dzīvi varētu veidot droši un bez bailēm par rītdienu.

PENSIJAS

Nodrošinātas vecumdienas ir viena no KDS prioritātēm.

Valsts vecuma pensijai ir jāspēj aizsargāt cilvēkus no nabadzības. Tai jārada brīvības izjūta katram un katrai, un tā nav nekāda ubaga dāvana, ko var dot vai nedot, samazināt vai atņemt. Valsts vecuma pensija ir pateicība un atalgojums par veikto darbu valsts labā, par veiktajām nodokļu iemaksām, bērnu audzināšanu un solidaritāti.

Valsts noteiktai minimālajai pensijai ir jābūt vismaz iztikas minimuma līmenī. Pensijām jābūt pietiekamām, lai veiktu visus nepieciešamos maksājumus un nodrošinātu cilvēka cienīgu dzīvi. Pieaugot dzīves dārdzībai un algām, jāpieaug arī pensijām. Nav pieļaujama pensiju neapliekamā minimuma samazināšana. Strādājošiem pensionāriem nedrīkst būt nekādu pensiju ierobežojumu.

12. VECĀKĀ PAAUDZE

Latvija, tāpat kā visa Eiropas Savienība, pēdējos gados sastopas ar strauju iedzīvotāju novecošanas problēmu, jo mūsdienās cilvēki dzīvo arvien ilgāk un arī ilgāk jūtas jauni, turpretī dzimstība strauji samazinās. Arī cienījamos gados cilvēki

joprojām ir fiziski un intelektuāli aktīvi, interesējas par jauno un vēlas turpināt piedalīties sabiedriskajā dzīvē. Šo cilvēku pieredze ir milzīgs neizmantots potenciāls. Mums jārada vecākajai paaudzei ērti apstākļi, kas dotu iespēju tiem, kas to vēlas, aktīvi piedalīties sabiedriskajā dzīvē. Tas dos iespēju viņiem pašiem sakārtot savu dzīves vidi un radīs papildus nodokļu ieņēmumus valsts budžetā.

13. JAUNATNE

Izglītības un darba iespējas ir galvenie faktori, kas nosaka jauniešu perspektīvas, tāpēc valstij jāmaina sava politika attiecībā uz jauniešiem. Tikai tad, kad valsts izmainīs savu attieksmi pret jauniešiem, mainīsies arī jauniešu attieksme pret valsti. Valsts ir atbildīga par jauniešu nākotni un jaunieši - par valsts nākotni. Jāpārskata un jāuzlabo izglītība līdz līmenim, kas nodrošina jauniešiem labas un stabilas sākuma pozīcijas, uzsākot patstāvīgā darba gaitas. Arī valstij jāuzņemas atbildība par jauniešu perspektīvām un nepieciešamības gadījumā jāsniedz finansiāls atbalsts, lai viņi spētu atrast savu vietu dzīvē un darbu Latvijā, nevis emigrācijā.

14. CILVĒKI AR IEROBEŽOTĀM IESPĒJĀM (INVALIDITĀTI)

Patstāvība un neatkarība ir noteicošais faktors katra cilvēka dzīvē. KDS vēlas radīt priekšnoteikumus cilvēkiem ar ierobežotām iespējām piedalīties sabiedrības garīgajā, sociālajā, kultūras, profesionālajā un politiskajā dzīvē.

Solidārai sabiedrībai jāatbalsta cilvēki ar ierobežotām iespējām visur, kur tas nepieciešams. No mazotnes jāiemāca bērni atbildīgai attieksmei pret cilvēkiem ar ierobežotām iespējām un tas jāemāca gan ģimenē, gan skolā.

KDS pieliks visas pūles, lai viņiem nodrošinātu visus nepieciešamos nosacījumus cilvēka cienīgai dzīvei.

15. INTEGRĀCIJA

Integrācija nav vienvirziena iela un tā nozīmē daudz vairāk nekā mierīgu līdzāspastāvēšanu. Tā vienādi skar visus – gan imigrantus, gan pilsoņus. Panākumus integrācijā var sasniegt tikai ar kopējiem centieniem un savstarpēju cieņu. Nepieciešams nepārtraukts dialogs starp integrācijā iesaistītajām pusēm – organizācijām, draudzēm, darba devējiem, darba ņēmējiem un arodbiedrībām. Integrācija rada priekšnoteikumus mierīgai sabiedrībai un, pamatojoties uz mūsu tautas kultūras tradīcijām un vērtību izpratni, aicina procesā iesaistītās puses izjust kopību un piederību Latvijai. Iecietība un atklātība padarīs mūsu sabiedrību bagātāku un humānāku.

16. VALSTS UN VALODA

Vienīgā un suverēnā Latvijas valsts ir 1918.gada 18.novembrī pasludinātā Latvijas Republika. Visi turpmākie valstiskie veidojumi Latvijas teritorijā, kuru pamatprincipi un likumi bijuši vai ir pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumiem, nav leģitīmi suverēnās valsts turpinājumi vai tās tiesību pārmantotāji. Latvijas valsts likumdošana, politika un ekonomika jārealizē Latvijas iedzīvotāju interesēs.

Latviešu valoda ir vienīgā Latvijas Republikas valsts valoda.

Latviešu valoda ir vairāk nekā saziņas līdzeklis. Tā ir mūsu kultūras neatņemama sastāvdaļa. Tāpēc mums jābūt sevišķi uzmanīgiem un atbildīgiem par latviešu valodu.

17. VALSTS SATVERSME

Valsts Satversmes 8.nodaļā jāveic sekojoši papildinājumi:

Ikvienam cilvēkam ir tiesības uz minimālo algu un pensiju, kas nav mazāka par iztikas minimumu.

Ikvienam cilvēkam ir tiesības uz taisnīgiem nodokļiem un solidaritāti.

Ikvienam cilvēkam ir tiesības būt maksātspējīgam.

18. KORUPCIJAS NOVĒRŠANA UN APKAROŠANA

Korupcija nav tikai primitīva kukuļu došana vai ņemšana. Kukuļošana ir juridisks termins, kas precīzi definēts krimināltiesībās un ir tikai viens no korupcijas izpausmes veidiem. Turklāt kukuļošana ir jau korupcijas sekas.

Definējot pārkāpumus, jāņem vērā, ka runa ir ne tikai par kukuļošanu, bet par korupciju daudz plašākā mērogā. Pat neliela atkāpe personu pienākumu izpildē var būt korupcijas gadījums.

Korupcijai ir sociāls raksturs, tādēļ korupcijas novēršana nav iespējama bez nabadzības un nevienlīdzības izskaušanas.

Korupcijas apkarotājiem daudz vairāk jāpievēršas sarežģītajām valsts nozagšanas shēmām. Prioritāte ir apturēt valsts nozagšanu, kā arī atrast iespējas kompensēt valstij nozagto.

19. ĀRPOLITIKA

KDS ārpolitikas svarīgākās sastāvdaļas ir miers, brīvība, solidaritāte un draudzīgas attiecības ar citām valstīm. Jāspēj novērst iespējamus draudus mūsu valstij un vienlaicīgi jācīnās par mieru un brīvību visā pasaulē, jo tikai miera

apstākļos valstis var brīvi sadarboties, veicināt savu labklājību un pilnveidot sabiedrību.

Ārpolitikai jābūt orientētai uz mūsu valsts nacionālajām interesēm, tomēr nedrīkst aizmirst par solidaritāti, jo tikai izrādot solidaritāti starptautiskā līmenī, mēs varēsim cerēt uz citu valstu solidaritāti.

Šodienas globālas pasaules ārpolitikas problēmas skar daudzas valstis, tādēļ tās jārisina visiem kopīgi.

Mēs atbalstām stipru un vienotu Eiropu un saprotam, ka tās labklājība ir atkarīga no visām ES dalībvalstīm – gan lielām un mazām, gan vecām un jaunām. ES stiprums ir Latvijas attīstības garants.

Globalizācijas laikmetā jebkura valsts ir mūsu kaimiņš, tādēļ jāpaplašina transatlantiskā sadarbība.

Labas kaimiņattiecības ar Krieviju atbilst Latvijas un visas ES interesēm. Mēs esam ieinteresēti iespējami ciešākām sadarbības saitēm ekonomikā, kultūrā un politikā. Tomēr šo attiecību intensitāte ir atkarīga no demokrātijas procesiem Krievijā un no tā, cik gatava ir Krievija izpildīt savas līgumu saistības, kas noslēgtas ANO, Eiropas Padomes un Eiropas Savienības ietvaros.

20. TIESISKUMS

Saeima ir likumdevēja vara, kam līdzās ir vēl divas varas - izpildvara un tiesu vara. Tām jādarbojas neatkarīgi vienai no otras, tādējādi nodrošinot LR Satversmes 1.pantā noteikto demokrātiskas valsts iekārtu un tiesiskumu. Likumdevēja vara ir vēlēta tautas vara, tādēļ Saeimas pieņemtajiem likumiem (pozitīvajām tiesībām) ir jākalpo cilvēkiem, respektējot cilvēka pamattiesības (dabiskās tiesības), kas ir nostiprinātas LR Satversmē.

Kristīgās vērtības ir dabisko tiesību principu pamatā. Vēsturiski tās ir uzskatītas par tikumiskajām tiesībām, par dabas radītu taisnību, par patiesā saprāta vadītām un Dieva radītām tiesībām. Dabiskās tiesības izriet no cilvēka dabas, sirdsapziņas, taisnības, prāta, bet to pastāvēšana ir atkarīga un cieši saistīta ar valstī pastāvošo politisko režīmu, tādēļ jo nedemokrātiskāka valsts, jo vairāk tās tiek ierobežotas ar pozitīvajām tiesībām (likumiem un citiem normatīvajiem aktiem).

Tāpēc KDS ir par to, lai Saeima pieņemtu likumus, kas balstīti uz dabisko tiesību principiem un kristīgajām vērtībām, lai panāktu tādu tiesisko noregulējumu, kas kalpotu cilvēka labā. KDS uzsver personas pamattiesību ievērošanu, iestājas par cilvēka tiesību nodrošināšanu tieslietu sistēmā - tiesībām uz taisnīgu tiesu, tiesas pieejamību un lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

21. VALSTS DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA

Latvijas valsts ir kļuvusi par ES un NATO dalībvalsti un atrodas draugu lokā. Tai pašā laikā gan Latvija, gan Eiropa ir pakļautas dažādiem draudiem pasaulē - katastrofām, pilsoņu kariem, nabadzībai, badam, epidēmijām, apkārtējās vides piesārņošanai un starptautiskai noziedzībai, kas var skart arī mūs. Terorisms, kuram nav robežu, rada draudus jebkurai valstij.

Jauni draudi parādās arī valsts iekšienē. Ekstrēmisms - gan kreisais, gan labējais, kā arī organizētā noziedzība rada draudus demokrātijai un tās vērtībām. Cilvēkam jābūt drošībā visur un vienmēr – mājās, uz ielas, transportā, dienā un naktī. Policijai jāspēj nodrošināt un garantēt indivīda drošību. Lai policija spētu veikt savas funkcijas, tai jābūt profesionālai, atbilstoši atalgotai un apgādātai.

Latvijas valsts aizsardzība nodrošināma aktīvā darbībā NATO kolektīvās aizsardzības sistēmā. Saskaņā ar Kolektīvās drošības līgumu Latvija uzņemas pilnu atbildību par savas valsts aizsardzību un gatavību nepieciešamības gadījumā sniegt militāro palīdzību saviem sabiedrotajiem.

Šodien Nacionālo Bruņoto spēku struktūra, finansējums un personāla motivācija neatbilst nākotnes izaicinājumiem. Neskatoties uz lielajiem finansiālajiem līdzekļiem „treknajos gados”, Latvijas militārais potenciāls 20 gadu laikā kļuva vājāks salīdzinot ar mūsu kaimiņvalstīm. Tas notika tāpēc, ka NBS iegādes un infrastruktūras attīstība bija pakārtota atsevišķu politiku vai interešu grupu vēlmēm. Latvijā ilgtermiņa Bruņoto spēku attīstības plāni tiek saskaņoti ar visām Saeimā pārstāvētajām partijām tā, lai NBS attīstības plāni netiktu mainīti un būtu pakļauti tikai valsts nacionālām interesēm.

Latvijas karavīrs ir Latvijas Republikas neatkarības garants. Viņš ir Latvijas sabiedrības pilntiesīgs loceklis, kuram ir tādas pašas tiesības kā citiem Latvijas valsts pilsoņiem. Profesionāliem karavīriem jābūt tiesīgiem veidot arodbiedrības un iestāties politiskās partijās. Latvijas valsts aizsardzība ir katra iedzīvotāja interesēs. Lai stiprinātu Latvijas ārējo drošību, visai Latvijas tautai ir nepieciešams izprast aizsardzības lomu mūsu valsts attīstībā. Aizsardzības ministrijas ierēdņiem ir jāizprot ministrijas atbildību par Latvijas valsts sagatavošanu aizsardzībai.

Globalizācijas un daudzu kultūru ietekmē Latvijas iedzīvotājos nav vienotas izpratnes par nacionālās valsts nepieciešamību, tāpēc ir nepieciešams ieviest patriotiskās audzināšanas stundas visās Latvijas skolās. Ņemot vērā Latvijas nestabilo ekonomisko situāciju un lai novērstu nevienlīdzības principus, kas izpaužas militāro pensionāru izdienas pensiju piešķiršanā, KDS uzskata par nepieciešamu mainīt „Militārpersonu izdienas pensijas likuma” 5.pantu un izteikt to jaunā redakcijā: „Izdienas pensiju aprēķina, ņemot vērā militārpersonas atalgojumu pakāpē uz atvaļināšanās laiku un viņa izdienu, kā tas ir noteikts „Noteikumos par karavīru mēnešalgas un speciālo piemaksu noteikšanas kārtību

un to apmēru". Tādā veidā tiktu īstenots taisnīguma princips, kad pensijas lielums ir atkarīgs no izdienas laika un ekonomiskās situācijas valstī.

KDS uzskata, ka katram Latvijas pilsonim ir tiesības aizstāvēt savu valsti. Populistisku lēmumu dēļ Latvijā ir atcelts obligātais militārais dienests. Lai realizētu pilsoņu tiesības uz valsts aizsardzību, nepieciešams ieviest militārās apmācības nodarbības izglītības iestādēs.

22. VIDE, DABA UN DZĪVNIEKU AIZSARDZĪBA

Plānot un realizēt vides ilgtspējīgu attīstības politiku, nodrošinot sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētu līdzsvarotu attīstību.

Izstrādāt nacionālā līmeņa plānošanas dokumentus, kuri nepieciešami valsts saistību izpildei Eiropas pieņemto konvenciju kontekstā.

Izstrādāt un īstenot valsts ainavu politiku atbilstoši Eiropas ainavu koncepcijas prasībām, nodrošinot sadarbību valsts, pašvaldību un sabiedrības līmenī. Nodrošināt ilgtspējīgu ainavu stratēģijas integritāti visa līmeņa plānojumos.

Atbalstīt un īstenot kvalitatīvu vides izglītību, lai nodrošinātu mūsdienu sabiedrības dzīves kvalitāti un neradītu draudus nākamajām paaudzēm.

Atbalstīt jaunu vides tehnoloģiju izmantošanu visās tautsaimniecības nozarēs, nodrošinot inovatīvu, efektīvu un lietderīgu dabas resursu izmantošanu un samazinot enerģijas patēriņu.

Nodrošināt Latvijai piederošo meža zemju saglabāšanu valsts īpašumā. Nodrošināt meža zemju ražības un vērtības saglabāšanu un attīstību. Meža apsaimniekošanas stratēģisko plānošanu izvērtēt ainavu, teritorijas ekoloģijas un sociālās funkcijas līmenī.

Dzīvnieku aizsardzība un cieņa pret tiem kā dzīvo radību ir svarīgs faktors. Dzīvnieki jātur tiem piemērotos apstākļos, bet eksperimenti ar tiem jāpārtrauc, aizvietojojot tos ar alternatīvām metodēm.

Nostiprināt un paplašināt valsts atbalsta programmas zivju resursu mērķtiecīgai un ilgtspējīgai atjaunošanai.

Konsekventi nodrošināt sabiedrības iesaistīšanu ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā.

KDS vēlas saglabāt mūsu pēctečiem sakārtotu apkārtējo vidi, kurā būtu ērti dzīvot.

